

Politicorvm Libri Decem

Contzen, Adam

Colonia, [1621]

Cap. XXIV. Non posse seditiones ex Religionibus ortas Syncretismo tolli, ex natura fineqúe eius docetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95437](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95437)

fecerunt confortium amplectantur. Illa inquam societetas, quæ in moderatione religionis quaeritur, quæ scilicet veritas falsitati iubetur attemperari.

§. 6. Potius itaque S. Cyprianum audiemus Ep. ad Corn. quæ est 55. *Declinent fortiter, & euitent dilectissimi fratres nostri verba, & Colloquia eorum, quorum sermo ut cancer serpit.* Nec Colloquia modo, in quamcunque; probandi erroris illorum occasionem, sed alia quoque; p. q. trahi in communionem hæreseos solent. Nulla, inquit, cum talibus commercia, nulla conuiuia, nulla Colloquia misceantur, simulq. ab illis tam separati, quam sunt illi ab Ecclesia profugi, hæc vitent, cum periculum est contagij, quarant, si spes est alios conuertendi. Magnus Antonius, ut testatur in ejus vita Magnus Athanasius, Manicheis aut aliis hæreticis nunquam amica verba largitus est, denunciatis eorum amicitiam, atq. sermones perditionem esse animæ. Sed Arianos detestabatur, ut omnibus diceret: Ne iuxta quidem eos esse accedendum. Et ipse Antonius iam moriturus, hæreticorum, inquit, & schismaticorum venena vitare, meumq. circa eos odium sectamini. Scitis ipsi quod nullus mihi pacificus sermo cum ipsis vnquam fuerit. Nos si vitare illa non possumus, & interdum non debemus, id serio agamus, ne nostra conuersatio illos in erroribus confirmet, dum eos putant a nobis vel probari, vel tolerabiles iudicari.

CAPVT XXIV.

*Non posse seditiones ex religionibus ortas
Syncretismo tolli, ex natura sineque
eius docetur.*

Pro pace in
fidias molitur
Pareus.
Videlib. de
falsa pace.

§. 1. **D**ISSENSIONIBVS annorum nonaginta, odijs p. multas injurias asperatis, bello, ditorum, factorumq. acerbitate funesto, bello Evangelico pacem ex Synodo Generali quaerunt Calviniani: sed quoniam fida pax, alumna veritatis, inimica simulationis, inficia fraudum, hæreses, fucum, dolosq. execratur, & fugit, iidem sinceræ concordie spei dejecti, pedisse quas ejus, inducias affectantur, falsæ pacis imagines architectantur, Syncretismos moluntur. Quamobrem cum de *Vnione & Synodo evangelicorum* lib. singulari tractarim, nunc de Syncretismo agere constitui. Est verò *Syncretismus* falsâ, simulata, insidiosa pax, odiorum callida dissimulatrix, in occasionem vltionis intenta malitia, ignis suppositus cineri dolo, periculum ingeniosè tectum, inimicitie ostentatione officij blandientes, vmbra fœderum, discipula Machiaueli, filia Epicuri, pestis humanæ societatis, mors pietatis. Hoc monstrum tot Lutheranorum libris, colloquijs, Principumque imperijs confossum, atque concisum, iterum obsterficante Sapientia Heidelbergensi, edidit partu infelice Pareus. De illo discursum potius, quam iudicium meum proponere est animus, causam ergo examino, sententiam illi, ad quos pertinet, Respublicæ, & Principes ferent.

Pacificorum
est insidias
amoliri.

§. 2. Quod si quis eorum qui discursum meum lecturi sunt, fortè miretur, cur ego Societatis I. E. S. V., & sacrorum studiorum alumnus, quorum omne curriculum, omnes partes officij pacem efflagitant, pace vigent, bello debilitantur, ac franguntur, qualicunque; paci minus æquus esse videar? Eum ego, semper pacis futor, & auditor, quaeso oroque, ut sine offensione instituti mei rationem audiat, auditamque expendat; qua in censura, nec amici benevolentiam imploro, nec inimici iudicium subire recuso, satis æquitare sua hæc causa consistit. Intelligent omnes non me paci, sed bello tæterfimo, quod sub nomine pacis latitat, non inducijs, verum Syncretismis, insidiarum & bellorum seminarijs aduer-

fari. Pacem veneror, inducias quasi pacis quasdam præambulas, & dominæ suæ pacis insignia, oleam præferentes, toto animo excipio, atque amplector; Easdem verò si veræ pacis exuijs induta bellum occultent, si tectam paciferâ fronde fœderalem hastam injiciant, ut infidam simulationem, venenum concordie, pestem sinceritatis, dedecus ac labem Germanicæ, hoc est, Imperantis nationis, abominor. Incertum bonum pax est, etiam cum seriò petitur, & sincerè datur, cum paciscentium, mutuo amore animi fœderantur non literis tantum, & jurejurando fides obstringitur, quoniam corda eorum cum quibus eam tenere volumus, ignoramus. Si igitur in verâ amicitia nemo securus est, quantâ nobis curâ fugiendus est Syncretismus, qui re, & nomine, fraudem includit. Qui hoc ipso, quod Syncretismus est, simulati ad tempus amoris, & futuri odij professionem habet expressam? Syncretismus enim cum astutissimè pacem fingit, hoc agit, ut hostem, quem palam sternere non potest, occultis insidijs euerat. Rectè de hisce vit Sanctissimus, & Doctissimus iudicauit August. libr. 19. c. 5. de Ciuit. Dei. *Nulla sunt, inquit, occultiores insidie, quam quæ latent in simulatione officij, aut in aliquo necessitudinis nomine.* Nam cum, qui palam est aduersarius, facile cauendo vitare possit. Hoc verò occultum, intestinum ac domesticum malum non solum existit, verum etiam opprimit, antequam prospicere atq. explorare potueris. Propter quod etiam diuina vox illa. Et inimici hominis, domestici eius, cum magno dolore cordis auditur: quia etsi quisq. tam fortis sit, & æquo animo proferat, vel tam vigilans, ut prouido consilio caueat, quæ aduersus eum molitur amicitia simulata: eorum tamen hominum perfidorum malo, cum eos esse pessimos experitur, si ipse bonus est, grauiter excrucietur necesse est: siue semper malifuerint, & se bonos sinxerint, siue in istam malitiam ex bonitate mutati sint. Si ergo domus commune periculum in his malis humani generis tuta non est, quid ciuitas, quæ quanto maior est, tanto forum eius litibus & civilibus & criminalibus plenus, etiam si quiescant non solum turbulenta, verum etiam sapius & cruenta seditiones, ac bella civilia: a quorum eventibus sunt aliquando libera ciuitates, à periculis nunquam.

Omnium itaque incolumitati consulo, dum paucorum fraudes detego, nec classicum cano, sed Syncretismum dissuadeo, suspiciones, simulationesque amoueo, ut verè pacis impedimenta. Quia aliter animorum conjunctio concordieque initio non potest. Suaderi quidem potest credulis, imperari debilibus, exprimi subscriptio à metuentib. signari pactio cum iniuritis, pax sine animorum benevolentia mutua, & consensione esse non potest. Quod si meus discursus suspectus est Lutheranis, qui sunt Augustinæ Confessionis, conscientias ipsi suas, quas ego appello, inspiciant, consulantque. An Pareus ad decus, augmentumque Confessionis Augustinæ, & Lutheranæ religionis, an verò ad propagationem Calvinismi, exitium Lutheranismi, Syncretismum proponat, obtrudat, vrgeat?

§. 3. Quanti verò Imperij, & Reipublicæ inter-
sit, fraudulentissimorum hominum artes eliminari, in principibus
atq. obteri, quis est, qui ignorat? Quis adeo ignarus Protestan-
est, non dico Germanicæ generositatis, & sinceritatis, sed in vniuersum rerum humanarum, ut non miretur fuisse hominem, qui eo impudentiæ peruenerit, ut rem turpissimam, insidiosissimam, periculosissimam Serenissimis, Illusterrimis Regibus, Principibus, Amplissimis Rebus publicis non dubitaret offerre? Tantæ leuitatis perfidiæ, fraudulentæ vatem, librum benè magnum edere? an nimium pauca fœderum & amicitiarum imitamenta noui Machiaueli passim concinnant? Patumne perfidiæ peperit, atq. in horas parit tam multiplex fides? Adeone mundum suis virijs destitui, vetus, & veterator Theologus putas, ut ipse fallendi Doctor, syncretizandi artifex.

fer, fraudum exempla ab infami gente, in nostri feculi mores deducenda arbitris? Quid vetera, quid aliena scelera, mundo, quasi recentibus perire non possit, obtrudis: sed demus obtinuisse te quem suafisti, Syncretismum. Dubiumne est, quantum dedecoris in Germaniae Principibus, si infida & vulpinata pacificatione illigari se sinant, haesurum sit? Iubes eos Συκρητιστας, syncretistare. Te igitur fraudant, erunt.

Ex Germania
facit
Cretenses.

Κρητες αει ψευσαι, κακα θηρια, ραϊς ερες αρργοι.
Cretenses semper mendaces, mala bestia, ventres pigri.

Si quis eos viderit, vetus verbum vsurpabit. ο κρης παρος τον κρητα. aut: παρος κρητα κρητιστονται. aut certe: ο κρης παρος αιγνητω, aut clarius: Αλωπεκιστων προς ετερου αλωπεκα. Tunc vetera, & jam penè intermorta sordidissima, & fallacissima gentis opprobria in Teutonicos Proceres transferre paras? Adeone viles illi tibi sunt, in quibus est Germana constantia, grauitasque, Romana Majestas, ac ius Imperij Augusti, vt Cretensibus assimilare non verearis, Συκρητιστας enim, hoc est, Concretissimos, h. e. fraudulentos, & odiorum plena pace conglutinatos esse dedideras, vt cum ad Comitia conuenerint, peccat illud ex formula fiducia; Inter bonos bene agier. Suprema tum lex sit concretizantium: Cum vulpe vulpinariet. Rideant nos exteræ nationes, dicantque, Ecce Cretensis cum Cretensi, Cretensis cum Agineti. Verum dicta exterorum contemnamus: quis enim superesse poterit, in re tam flagitiosa pudor? Anne poterit vel sic esse pax? quid lenocinia verborum, qd frontium mendacia proderunt Syncretismum professis? amicitiam enim in speciem simulare se fatentur, vt occasionem expectent, qua absq; suo periculo concretissatis incommodent. Videre vellem ipsos Principes, aut saltem legatorum vultus ad gratiam compositos, audire mollia verba eorum, quorum scopus est, pacem ostentare vultu, animis odia reponere. Qui n. syncretissat verborum tenuis amicus est, ore blandiendi artificia moderatur, Νομ δε κακα βουσοδομευει, mente intima struit malum. Vicerit tamen & hic Patreus: omnes Germanicæ sinceritatis venas impleuerit Cretensi sanguine Calvinismus, naturamq; Circeo Pharamaco immutavit, vt iam sint non Germani, fidi, generosi, sed potius Cretenses semper mendaces, mala bestia, ventres pigri. Quæ foedera, quæ commercia cum Regibus populisq; exteris sperare poterunt? Quis cum illis sermonem miscere sustinebit? quis legatos vel mittere, vel excipere, quorum fraudulentiam, aperta fronte, Syncretismi titulus ostentat? Quis tam stultus vt illis credat, qui professi fraude, contra domesticos, insidias machinantur?

Omnia fe-
dera suspi-
cia facit.

§. 4. Hæc fugite, ô Reges, ô Principes, ô Republicæ, quæ de Euangelio nominari gaudetis, non est sanguinis vestri, non dignitatis, sed neq; vtilitatis, patriam nostram, Cretensium, & Oxydracorum fraudibus imbucere; q; ni mature caueris, periculū est ne nō modo fides vestra, sed & fidelitas in dubiū vocetur, ne omnia promissa, scripta, iuramenta quasi fraudulentæ simulationis artificia, non veri & constantis animi indicia, Collegæ vestri, & exteri Principes aspernentur. Imò jamdudum fursuros audio multorum, qui sæpius cogitant, quid aliquando statuere & facere, de consilio Cretensium ministrorum possitis, quam quid officij vestri sit. Timent illi, ne eos, quos toties orantes, de Syncretismo & fraudibus auditis, aliquando probetis. Quod quanquam alienum esse à vestro ingenio existimant, suo tamen periculo experiri non necessarium esse ducunt. Verum de hisce deinceps speciatim agemus.

§. 5. Syncretismi notionem naturamq; hætenus exposui, in eorum tamen gratiam qui vberiore explanationem desiderant, exemplo rem vniuersam declarabo. Illud nobis Hollandia omnibus Syncretismi numeris absolutū dedit, eoq; plani & pfecti, q; Syncretismus ille non Calvinianorum fuit, & Lutherianorum, q; è diametro pugnant, sed in gente Calviniana, Rigidos inter, & Molles coaluit. Res hunc in modum gesta est. Atrox initio, Calvinismi in Belgium inducti, inter Reformatores dissidium fuit, viceretum Rigidiores, sed in Arminio focis reualuere Molles, & Anno 1606. in Synodo Gorcomiana Cathedris Palatiniani, & Confessionis Belgicæ censuram obtinuerunt, eoque rem labore, & ordinum fauore deduxerunt, vt alios penè deprecarent. Post multa colloquia, scriptaque iusti sunt vtriq; sententiam suam de concordia ineunda proferre, atque in medium consulere. Mollium, qui se ex libelli editi titulo Remonstrantes vocitant, hoc consilium fuit.

Syncretis-
mus Hol-
landorum.

Primo, Caritatem, & benevolentiam mutuam colendam.

Media ad
pacem.

Secundo, Conuictis, & condemnationibus super sedendum.

Tertio, Synodo controuersias decidendas.

Quarto, sibi suæ sententiæ defensionem, & ordinationes ministrorum, qui secum sentirent, permittendas. Ad hæc se paratos esse.

Rigidi vero qui ex alio scripto se nominant Contra - Remonstrantes, ita censuere.

Primo, Exacerbationibus, & dissidiis solâ Synodo nationali occurrere posse.

Secundo, Synodi, in annum vicefimū, dilatione, offendicula tanta esse nata.

Tertio, Synodo, vtrinq; litigantes, semet submittere oportere, omnes, qui Ecclesiarum Reformatarum esse, & dici ministri velint.

Quarto, Si Synodus haberi nequeat, exterarum Academicarum iudicio standum.

Quinto, Aliam viam pacis bonâ conscientia seligere se non posse, si ipsi aliam tentarent, ceteros tamen pastores non consensuros, auditores etiam à se discessuros.

Sexto, Non esse vtrinq; parti edicendum, ne ea de re doceant, disputent, hoc enim interdicto veritatem oppressum iri.

Septimo, Non tamen vtrinq; parti permittendum, vt liberè doctrinam suam proponat, id enim futurum cum ingenti scâdalo, & offensione, si vna in vrbe hoc, in alia alio modo, imò in vno eodemq; templo, inq; eadem cathedra, ante meridiem quidem sic, post meridiem verò contra doceatur. Hinc secuturas noxias confusiones, scandala, schismata ad Ecclesiarum vastationem.

Octauo, Itaq; aduersariis Remonstrantibus seu Mollibus edicendum, vt de quinq; articulis controuersis sententiam intra se contineant, neq; eam pro concione, aut aliqui scribendo proponant, vel vrgeant siue publice, siue priuatim: nec sententiam Rigidorum seu Contra - Remonstrantium cum his articulis pugnantem insectentur, vel refutent.

Nono, Mandandum tamen Contra - Remonstrantibus, vt contra Molles, seu Remonstrantes moderatè disputent, eosq; oppugnent.

Decimo, Interea neminem ordinandum, qui cum Remonstrantibus sentiat.

§. 6. Ordines tandem pro pace Ecclesiarum suarum Anno 1614. mense Ianuario decretum fecerunt. Quo vsq; ad Synodum futuram quietos esse iubent, sapere ad fauens sobrietatem, alios tolerare, & pati, vno verbo Inducias agere, eodem iure omnes esse, Remonstrantes Religionis suæ causa nullam molestiam pati. Vetant etiam horrida Rigidorum scita doceri, vt, Aliquos à Deo ad damnationem creatos esse. Necessitatem peccandi alicui impostam. Aliquo à Deo imitari ad salutem, quibus salutem dare omnino non decreuerit, &c.

Ordinum
decretum
ad fauens
Mollibus.

Ecce

Ecce tibi lector post tot annorum acerimas disputationes, scriptiones, anathematismos, fulminationes, digladiationes, à Magistratu iussus inter duas vnius Calvinismi acies Syncretismus, nunc quæ consecuta sunt, videamus, ita tamen ut leges Syncretismi à Rigidis latis simul expendamus.

§. 7. Primo, Synodum præcipuè vrgent, quia multitudinem superaturos sperant, quos Remonstrantes eloquentia, industria, & favore Magistratus vincunt.

Rigidi sunt
duri in
Molles.

Secundo, Iniquissima lex à Rigidis proponitur, ut Mollibus non publicè, non priuatim liceat doctrinam suam proponere, non libris, non concionibus sententiam suam defendere, vel alios oppugnare, nullum è suo grege ordinare. Negant Rigidi, Molles amplius tolerandos esse, plus satis aiunt toleratos. Iniquum esse asserunt, quod nobilium potestatum. (ordinum) tutelam aduersus omnem censuram Ecclesiasticam implorent.

Tertio, Syncretismi vera illa facies est: Silentium imponunt Mollibus, accusare æquum censent, vocem respondentis interclusam volunt. Haud stultè sapient, facilis victoria, si cum muto decertes, si quæ omnium gentium diuino semper jure concessa est, accusatis debilitata, tot odijs agitata veritas æquitate iudicium recreatur, & consistet, si inaudita, atq; indefensa damnatur? Barbarum omnino facinus, nec Lugdunensibus, nec Seythiis cognitum aris, ut veluti reus pereat, cui negatum est innocentia patrocini.

Edictum or-
dinum exo-
sum Rigidis

Quarto, Ordinatio Mollium vetatur, astutissimo consilio, duo comoda paucis verbis sectæ suæ procurant. Nam & studia Mollium, spe honoris, & fructus sublata, imminuuntur, & ad paucitatem eos redigi negata successione necessum est. Sed edictum ordinum de mutua tolerantia & moderatione causam Remonstrantium seu Mollium fecit meliorem, ut dixi. An verò edictum Rigidorum durities flecti possit? Ea de re ita scribit Nicolaus Greuinchouius vñ? è sex disputatoribus delectis, Epist. dedic. disputationis de duabus questionibus. Sed, ut eadem purpura, inquit, homines delectat, tauros offendit, sic edictum aliorum quidem animos conuertit ad consilia pacis, alios autem ad pugnam irritauit, atq; exacuit magis: scio edictum hoc quibusdam vel eo tantum nomine suspectum, adeoque exosum fuisse, quod ab Illustribus ordinibus, non à Synodo promulgatum esset: alii, contra quam Rex magnæ Britannia suaserat, lites istas, neg. auctoritate publicâ, neg. moderatione vlla sopiendas, sed Theologicis decisionibus & Synodalibus anathematismis, in alteram partem terminandas esse iudicabant. Itaq; nihil minus ab eo tempore tumultuatum est, quam antea, nec ab illis fratribus segnius inuolatum in Symmistas, & Ecclesias moderatores, quam ab insensissimis, & iuratis hostibus: Testis hæc ipsa Ecclesia (Rotterdamensis) Vestra, cui serui in Domino & vos amplissimi D. D. testes estis oculati, quanto conatu, quantâ fictarum suspicionum, putidarum calumniarum, & falsissimarum criminationum mole, hoc vnum egerint, ut auersis auditorum animis, conciones nobis rariores, & templa deserta facerent. Pergit deinde artes eorum exponere, tribuniciis declamationibus populum turbandi, Presbyteros rurales idiotas demerendi, iudices atrocitate suspicionum occupandi, quadratos & simplices rurales presbyteros auribus ducendi. Hæc ille pluribus. Eo tandem res deuenit, ut omni ordinum decreto contempto liberè volitarent Rigidi. Digna memoratu est historia, quam ibidem Greuinchouius recenset, referam ejus verba. Memini me,

Quid Rigi-
di egerint.

Rigidi in-
dicant Mol-
les nequo-
res Turcis
& Iudæis.

inquit, in vicina Ecclesia audita concione quam virulentissima, amicam super ea collationem cum ipso Ecclesie eius ministro, S. Grutero à presbyterio petiisse. Sed post multas acerbissimas contumelias tandem quid? Responsum peremptorium: si Turca vel Iudæ esset, posse me ac debere, ad colloquiū admitti, Hæretici vero istius nequiores, non audiendum, sed vitandum

esse ex mandato Pauli. Hæc post suauē colloquium, hæc post decretum Syncretismum, sed an hic finis? an mediocri clade contenta est ingens ira? effera rabies? Ecce aliud stratagemma, propriū ac naturale Syncretismo. Dum in ordinum conspectu placide disceptant, dum odia vultu, fraudes blandiloquentiā tegunt, dum singulis penè periodis fratres appellant, dum spectatissime syncretizant, dum astutissime amicitiam fingunt, iidem inimicissime atq; insensissimè socios, & fratres oppugnant, quia namq; Ordines in Remonstrantes seu Molles videbant esse æquiores, quam ut Rigidorum cupiditati irisq; obtemperaturi, & indefensos illos damnaturi viderentur, dura illa Rigidorum natio, nescia cedere, tenax propositum vrgere, perniciem illis aliunde extremam machinatur, inimicum Remonstrantibus externum, validissimum, & feruentissimum parat, q in fratrum exitia ordines Hollandiæ oratione accendat, auctoritate permoneat, potentia penè compellat. Historiam ex Remonstrantium supplice libello refero. Præterea, inquit, quum nemo nesciat, quid nuper titulo Regis magnæ Britannia scriptū sit ad prepotentes ordines Generales depio & fideli quondam seruo Iesu Christi D. IACOBO ARMINIO, q quidem ipse in illis literis (haud dubie materia scribendi falso a maleuoli subministrata ex hisce regionibus, q quidem, cum Venia incluta ipsius Maiestatis, liceat summa cum submissione & debita reuerentia erga ipsum dicere, admodum abusive factum esse) debonestatur cognomine inimici Dei, ipsius verò discipuli, titulo sectariorum, pestium, hæreticorum, imò atheorum sectariorum, quorum hæresin expedit tempestiue, & in ipsa herba opprimi atq; euelli: quibus verbis Remonstrantes se quoq; tangi & ladi iudicant, quum tamen non magis Arminiani sint, quam Calvinistæ, aut Lutherani: ipsi enim se Christianos esse profitentur, ministros Ecclesiæ Reformatæ, minime infectos hæresi, aut secta, nedum (quod horribile dictū est) athea secta, sed in fundamento doctrinæ & fidei consentientes cum Ecclesiæ magnæ Britannia, fidos patriæ ciues, humiles, subditos, ill. DD. VV. humillimos seruos Sacra Regiæ Maiestatis, pro cuius salute, diuturna vita, incolunitate, & felici gubernatione ipsi Dominum Deum, Regem Regum ardentè orant: Visum est Remonstrantibus summa cum dimissione ill. DD. Vestras rogare atq; obtestari, ut placeat Remonstrantibus concedere, ut cum bona ill. DD. Vestrarum venia (vixit quibus optime perspecta est in hac parte Remonstrantium innocentia) liceat ipsis viam aliquam tutam atq; honestam ingredi defendendi sui, & dictam iam Regiam Maiestatem humiliter admodum ac demisse commonefaciendi, tum de pia memoria D. Arminio, quem confidunt non hostem Dei, sed amicum fuisse & esse: tum de se, ut quos velint à criminibus grauissimis neque vlli Christiano homini tolerandis, coram toto mundo purgatos esse atq; liberatos.

Blande lo-
quuntur
Rigidi, &
clam exiti-
um struunt
Mollium.

§. 8. Spectaculum ipsis vndis ac littoribus asperum, Remonstrantibus verò inopinum, ac luctuosum, in patriâ, coram patrio magistratu, Theologi delecti, Ecclesiarum præsides, de fide, religione, caritate, sanctitate, mutua tolerantia disceptant, sese mutuo fraternis verbis instruunt, consilia pacis suo magistratui scribunt, ad Synodum se offerunt, ejus iudicio staturos compromittunt, & dum hæc speciosa in Hollandia populo hianti ostentant, eosdem in Britannia crudelissimè reos peragunt, sectarios, pestes, hæreticos, atheos sectarios, criminibus grauissimis, neg. vlli homini Christiano tolerandis obnoxios assuecunt, tempestiue, & in ipsa herba opprimendos, atq; euellendos censent, tanto artificio, ut Rex crediderit, tanto affectu, ut celeriter sententiam dictauerit, Magistratum alienum ad opprimendos euellendosq; epistola hortatus sit. Iudicii euentus, sententiæ Regiæ seueritas, legatio transmarina, quæ fuerit accusatorum astutia atque atrocitas, ostendit.

Fortasse tam atrocis, tam perfidæ accusationis ad transmarinum tribunal delatæ, auctores non sunt

Moniti
Luther-
nos.
Vide Th
pag. 7.
monstra
he.

sunt Contra-Remonstantes, nec Rigidi funestam sententiam, cum domestica obstitit aequitas, ex Insula deuocarunt.

Rigidi accusatores Mollium.

Vellem igitur se ipsi purgarent, aut qui solus potest, Serenissimus Rex suspicione eos exsolueret. Nam accusatores nominando certos, ceteros, si non communione etiminis approbati, saltem facinore perpetrati immunes ostenderet. Verum accusasse eos in confesso est. Qui enim fratres suos indefensos perire voluerunt, qui silentium imposuerunt, qui intolerabiles, Turcis & Iudaeis nequiores iudicauerunt, & quidem contra publicum magistratus edictum, quid mirum, si defensori fidei, quod ordines leniores viderentur, rem alperius retulerunt? Deinde articulos Remonstrantium illos, de quibus controuersia est, nemo nisi Rigidus Calvinista condemnat, soligitur illi accusauerunt, qui soli causam accusationis habuerunt. Tertio, Regem prudentissimum ad incerti, aut ignoti accusatoris delationem, in causâ grauissimâ seuerissime iudicasse, nec nos suspicari debemus, nec laudatores ejus concedent. Quis igitur accusauit? nonne Rigidorum Primates, qui Molles familiarissime noscent, qui certa, testata, visa referre possent? Illi, inquam, qui colloctionis exitum praesagebant, qui vinci se ratione & Ordinum iudicio sentiebant.

Improbis Rigidorum.

§. 9. Exemplum Syncretismi produxi, quod vel rudissimum quemque doceat. Quid vel in ipsâ Creatâ magis Creticum fingi potest, quam praestiterunt nobis Rigidi in Hollandiâ: domi fraterne disputant, falsâ beneuolentiâ indices in amore simulato dant voces sanctas de sanctuario Scripturarum depromptas, pacis leges componunt, iussu ordinum inducias suscipiunt. Interim externi Regis auctoritate, potentia, in perniciem sociorum & fratrum abutuntur. Sperabant Regi gratiâ reos, quos vincere non poterant, donandos, neque ausuros negare Ordines, quid ad promerendam amicitiam foederati Regis, tam ardentem id exposcentis, paucorum famam, & vitam impenderent. Non ignorabant foederatarum prouinciarum clauem teneri à Britanno, sine ejus auxilio intutas esse navigationes. Zelandiam, & Hollandiam grauibis oppignorationibus illi obstrictas, vires Anglicano praedio infestas, Anglos in Belgio esse complures, nec Belgarum paucos Regiam Majestatem praefere Ordinum suorum mediocritati. Omnibus hisce gratiâ, potentia, auctoritatibus, vicinitatibus, speciebus, timoris praedictis contra fratrum suorum, quibus concretissati erant, salutem utendum sibi Rigidi arbitrati sunt.

Monito ad Lutheranos.

Vide Theses pag. 7. Remonstrantes.

§. 10. Aliam Syncretismi conditionem expectare, alia foedera sperare nolite Lutherani, aut alia, multis modis deteriora. Nam articuli de quibus controuertunt, tam vestri sunt, quam Mollium. Docent enim illi: Primo, Reprobationem non sine intuitu peccati faciam. Secundo, Christum pro omnibus, & singulis mortuum esse. Tertio, Ita gratiam dari, ut tamen Spiritui sancto multi resistere possint. Quarto, an fides, & iustitia amitti possint, demonstrari ex Scripturâ postulant, dubitare enim se ingenuè profitentur, aliam licet sibi cum fratribus suis esse pernegant. Ob eosdem articulos eadem contra vos iudicia sustinere debebitis, silentium vobis indicent, tolerandos esse negabunt, Turcis & Iudaeis nequiores declamabunt. Vtunque verò blandientur Theologi, & fronte mentientur caritatem; verbis, & amplexu simulabunt fraternitatem, veniet tamen à blandientibus excitata tempestas, & procella regijs viribus armata vos feriet, sectarii, pestes, haeretici, athei, scismatici, criminibus grauissimis, nulli homini Christiano tolerandis obnoxietis, simul atque illi fortiores euaserint, idem tempestiue, atque adeo in ipsâ herba opprimendi atque euellendi, ne fruticare possitis. Tanto porro crudelius insurgent, quo plures illis ve-

sti debellandi causae sunt, tanto cupidius quo majus victoriae precium est, quo in luculentiores opes, successio, quod speratur, neque enim in vobis illa causabuntur errata, quae in Remonstrantibus tam longinquo iudicio persequuntur, tam crudeliter videntur, quae vix Aulici Britanniae, nedum rurales idiotae, seu quadrati, ut eos vocat C. euinchouius, intelligunt, in vobis maiorem sciendi habere rationem se arbitrantur, monstruosam nempe ubiuitatem omnium fidei articulorum debellatricem, Impanationem, ἀρδωπεαγίαν, Osiandrisum, Flaccianismum, cetera haereon ab orco excitatarum horrenda atque nefaria portenta. Longè tunc erunt fraterna nomina, cum vos deteriores illis vocabimini, qui nunc Turcis & Iudaeis nequiores iudicantur. Nec queri poteritis, qui enim Syncretismum admittit, in pactum deducit fraudes, dolere de euentu non debet, qui fallendi conditionem in consilium attulit. Quis miserebitur incantatoris à serpente percussus? Cui mors inexpectata est, qui ora leonis licenter oberrat? Praelongas fugite Balenas, quae ora Sirenium praefurunt in Batauis, sed caudam Scorpionum habent in Britannia: si vos allicit vnus, alteriusve subdola fictio, deterreant exempla acerbissimarum persecutionum, quas illi qui parum sibi cauerunt subire coacti. Atque hoc exemplum esto Syncretismi Calviniani.

CAPVT XXV.

Scopum Syncretismi primum esse, ut violatâ religionis pace, Catholici mactentur.

§. 1. Infame est nomen Syncretismi, res multo terribior, periculum in omnes intenditur, finis criminis est, atque indignissimus. Exitium enim Pontifici Romano, Imperatori Augusto, Regibus, Principibus, Rebus publicis Catholicis, totique nomini orthodoxo, per hoc nefariae conspirationis consilium paratur, per veterum exempla scelerum, per famosas patrum fraudes in nostrum sanguinem gasatur sitientissima Catholici sanguinis, & Catholicae pecuniae sacerrima sitis. Pacem & vniionem Evangelicorum, Synodumq; generalem sanguinariae conspirationi praetexit, ut latrocinio suo speciem honesti inderet, Evangelicos omnes conuocat, ut ad praedam obtinendam adjuutores se pfiteantur. Vestibulum splendidum efficit, ut latenter, & tuto per substructionem operose fucata, in carceres, latomias, libitinas, rogos abripiat. Blanda oratio: Vnio & Synodus Evangelicorum. Populare studium pacis, & liber desiderii pacificorum dedicatus, sed per hanc speciosâ per hanc Chysollam itur invulnera, & sanguinem, in bella ciuilia, in theatra saeva supstitutionis, in amphiteatra Calvinistica crudelitatis. Migrat tandem, serius, ocyus in naturam suam Calvinismus, & mendacia affectatae mansuetudinis horrore suppliciorum prodit, atque infamat. Quid igitur Syncretismo, & pacificationibus molitur aduersarius? Quis tantâ turpitudinis finis? Ipsum audiamus?

Finis exitum omnium Catholicorum.

§. 2. Capite 12. Iubet pio Syncretismo aduersus communem hostem Antichristum studia, consiliaq; coniungi. Capite 11. hoc ardentius agit, cui & titulum hunc praescribit: Quod dum Synodus & concordia plena concilietur, interim pio Syncretismo, mutuaeque tolerantiae coire, & contra Paparum simul stare debeant Evangelici.

Hostem igitur Romanis ex toto orbe Silesius ille Hannibal jam moriturus inquit, hostem Romanis, hoc est, Pontifici, ejus defensoribus, amicis, clientibus,